

ВІДГУК

офіційного опонента доктора юридичних наук, професора
Конопельського Віктора Ярославовича на дисертацію Вовченка Руслана
Анатолійовича на тему «Запобігання кримінальним правопорушенням у
сфері службової діяльності, що вчиняються працівниками Національної
поліції України», представлену до захисту у разову спеціалізовану вчену
раду Національної академії внутрішніх справ на здобуття ступеня
доктора філософії за спеціальністю 081 «Право»

Ступінь актуальності обраної теми

Реалізація державної політики у сфері національної безпеки, боротьби зі злочинністю, запобігання корупції та гарантування верховенства права покладається на систему правоохоронних органів, зокрема – на Національну поліцію України, як ключову інституцію у сфері публічної безпеки та порядку. У світлі актуальних викликів — повномасштабної війни, трансформацій безпекового сектору, зростання внутрішніх загроз — питання забезпечення внутрішньої дисципліни та запобігання кримінальним правопорушенням у сфері службової діяльності у самій поліції набуває стратегічного значення.

Керівництво держави неодноразово акцентувало на необхідності консолідації зусиль усіх гілок влади, громадянського суспільства, академічної спільноти та міжнародних партнерів щодо поглиблення реформ правоохоронної системи. Головною метою трансформацій є створення сучасної, ефективної та прозорої поліцейської служби, яка б забезпечувала не лише боротьбу зі злочинністю, а й високі стандарти дотримання прав людини, службової доброчесності та професійної етики. Однак, незважаючи на проведені структурні зміни, превентивна діяльність у самій поліції залишається недостатньо результативною. Система внутрішнього контролю, перш за все на середньому та первинному рівнях, часто зведена до формальних перевірок і не дає змоги своєчасно виявляти ознаки девіантної поведінки, потенційної корупції чи ризиків службових зловживань серед особового складу. Практика свідчить, що низька якість управлінського контролю прямо корелює із рівнем службової злочинності, зокрема в частині зловживань владою, перевищення повноважень, підробки службових документів, незаконного збагачення тощо.

Більше того, попри запровадження антикорупційного законодавства, створення низки інституцій (ДБР, НАЗК та ін.), перезавантаження внутрішньої безпеки Національної поліції України — рівень латентності правопорушень у поліції залишається критично високим. Багато кримінальних правопорушень залишаються нерозкритими через корпоративну солідарність, змови на рівні колективів, тиск з боку вищих посадових осіб або відсутність належної мотивації для викриття правопорушень з боку колег. Такі тенденції негативно впливають на суспільну довіру до поліції, ускладнюють її взаємодію з

громадою та перешкоджають імплементації принципів «community policing». Кожен факт корупції, перевищення повноважень чи безкарності підриває авторитет всієї правоохоронної системи та створює відчуття несправедливості й незахисності у громадян.

Таким чином, ефективне запобігання кримінальним правопорушенням у службовій діяльності поліцейських має стати пріоритетним напрямом як для МВС, так і для державної політики загалом. Йдеться не лише про репресивні заходи, а про формування цілісної превентивної системи, що включає відбір, навчання, супровід, мотивацію, контроль, ротацію кадрів, прозору дисциплінарну практику та активну участь громадськості у нагляді за діяльністю поліції.

Більше того, нині запобігання кримінальним правопорушенням у сфері службової діяльності працівників Національної поліції України фактично не розглядається крізь призму умов воєнного стану, в яких перед правоохоронцями постали нові, нетипові завдання, суттєво розширено функції та повноваження, зокрема органів досудового розслідування у зв'язку зі змінами до кримінального процесуального законодавства України. Це зумовило зростання професійного навантаження, збільшення кількості ситуацій, що вимагають швидких і відповідальних рішень, а також породило додаткові ризики корупційної поведінки. Тож системний підхід до розробки й упровадження ефективних механізмів запобігання цим кримінальним правопорушенням має ґрунтуватися на урахуванні змін у законодавстві, пріоритетів поліцейської діяльності в умовах війни та міжнародних стандартів поліцейської служби. Відтак об'єктивно зростає потреба в поглибленому дослідженні комплексу детермінант, що зумовлюють вчинення таких правопорушень у воєнний період, виявленні вразливих елементів в організаційній структурі та системі управління, а також розробленні сучасних превентивних заходів, здатних мінімізувати корупційні ризики та підвищити ефективність виконання службових обов'язків.

Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача

Науковий рівень дисертаційного дослідження та наукових публікацій Р. А. Вовченка відповідає вимогам, що висуваються до робіт на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Робота відповідає сучасним міжнародним та національним стратегічним орієнтирам щодо запобігання кримінальним правопорушенням, удосконалення системи кримінального правосуддя та зміцнення верховенства права й узгоджується з положеннями Кіотської декларації про зміцнення потенціалу у сфері запобігання злочинності та правосуддя (ухваленої на Чотирнадцятому Конгресі ООН з питань запобігання злочинності та кримінального правосуддя, м. Кіото, Японія, 2021 р.), а також

Стратегії боротьби з організованою злочинністю, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2020 р. № 1126. Крім того, дослідження відповідає ключовим завданням, визначеним у Комплексному стратегічному плані реформування органів правопорядку як складової сектора безпеки і оборони України на 2023–2027 роки (Указ Президента України від 11 травня 2023 р. № 273/2023), Тематиці наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок МВС України на 2020–2024 роки (наказ МВС України від 11 червня 2020 р. № 454), 2025–2029 роки (наказ МВС України від 21 травня 2024 р. № 326), Основних напрямках наукових досліджень Національної академії внутрішніх справ на 2021–2024 роки (рішення Вченої ради від 21 листопада 2020 р., протокол № 23) та 2025–2029 роки (рішення Вченої ради від 30 грудня 2024 р., протокол № 25).

Основні положення дисертації опубліковано в семи наукових працях, серед яких чотири статті – у виданнях, включених МОН України до переліку наукових фахових з юридичних наук, три тези наукових доповідей на міжнародних науково-практичних заходах. Вони відображають наукову новизну обраної Р. А. Вовченком теми.

Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень, повнота викладу в опублікованих працях

Дисертація за характером і змістом розглянутих питань є одним із перших монографічних досліджень в якому реалізовано теоретико-правовий підхід до формування кримінологічних засад запобігання кримінальним правопорушенням у сфері службової діяльності, що вчиняються працівниками Національної поліції України в умовах збройного конфлікту й воєнного стану, що обумовили зростання професійного навантаження на працівників Національної поліції України й створили додаткові корупційні ризики.

Ціла низка результатів і висновків, які з них слідують, були отримані вперше і мають достатній ступінь наукової новизни, зокрема:

– розроблені кримінологічні заходи запобігання кримінальним правопорушенням у сфері службової діяльності, що вчиняються працівниками Національної поліції, які ґрунтуються на кримінально-правовій (відповідно до ознак службових зловживань) та кримінологічній (стан та тенденції злочинності у сфері службової діяльності, причини та умови, особа-працівника Національної поліції) характеристиках й включають науково обґрунтовані правові, організаційні, інформаційно-аналітичній поведінкові інструменти, спрямовані на моніторинг службової діяльності, виявлення та нейтралізацію криміногенних чинників, прийняття на цій основі

уповноваженими суб'єктами рішень на загальносоціальному, спеціально-кримінологічному й індивідуально-профілактичному рівнях;

– визнано перспективним для впровадження у правозастосовну практику підрозділів внутрішньої безпеки кращих антикорупційних практик заснованих на проактивній моделі діяльності раннього попередження та ризик-менеджменту, з наділенням таких підрозділів негласними, аналітичними, дисциплінарними та процесуальними повноваженнями, з правовою можливістю: залучення до перевірок громадськості, а до викриттів – інсайдерів; застосування фінансового моніторингу, поліграфа та прихованого аудіо-/відеоспостереження; використання методів профілактичного тестування на добросовісність (integritytesting); впровадження «аналітичного профілю ризику»;

– аналіз показників офіційної статистики упродовж 2019–2024 рр. дозволив встановити тенденції кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності в органах Національної поліції (багатовекторність зниження реєстрації в умовах воєнного стану (до –42% у 2022–2023 рр.), що свідчить про суттєве зростання латентності (до 65–70%); територіальна диспропорція (близько 40% кримінальних протиправних проявів зафіксовано в Київській та Одеській областях)), а також обґрунтувати наявність трирівневої структури службової злочинності (верхній, середній, низовий), кожен із яких зумовлює вибір не лише галузевих, а й диференційованих (міжгалузевих) заходів запобігання;

– запропоновані загальносоціальні заходи запобігання з практичною реалізацією у *Програмі запобігання кримінальним правопорушенням у сфері службової діяльності, що вчиняються працівниками Національної поліції України*, яка передбачає консолідацію зусиль органів державної влади, місцевого самоврядування, правоохоронних структур, представників громадянського суспільства та населення загалом на засадах партнерства, відкритості та довіри; створення єдиного превентивного механізму, який об'єднує нормативно-правові інструменти і практичні дії, спрямовані на своєчасне виявлення та усунення причин і умов вчинення кримінальних правопорушень у службовій діяльності поліцейських, впровадження новітніх методик і технологій антикорупційного контролю й моніторингу професійної поведінки особового складу поліції, що уможливило ранню діагностику криміногенних ризиків, запобігає виникненню організованих злочинних груп у поліції та створює належні передумови для формування високих стандартів службової етики й морально-психологічного клімату, які відповідають кращим європейським практикам і стандартам правоохоронної діяльності в демократичній державі;

– науково доведено доцільність запровадження до практики реалізації спеціально-кримінологічних та індивідуально-профілактичних заходів запобігання кримінальним правопорушенням у сфері службової діяльності, що вчиняються працівниками Національної поліції системно-функціонального підходу, який базується на врахуванні взаємозв'язку і

взаємозалежності інституційного та організаційного рівнів запобігання, дозволяючи здійснювати ранню діагностику криміногенних факторів і ризиків, впроваджувати інноваційні засоби контролю службової поведінки (електронні системи моніторингу прийнятих рішень, автоматизований облік переміщень і контактів співробітників), інтегрувати сучасні інформаційно-аналітичні технології та штучний інтелект у запобіжну діяльність поліції, що в комплексі гарантує значне посилення ефективності запобігання службовим правопорушенням, знижує рівень корупційних ризиків у правоохоронній діяльності та формує високі стандарти доброчесності працівників поліції, які відповідають міжнародним і європейським рекомендаціям щодо професійної етики та протидії корупції у державному секторі.

Заслуговують на увагу й такі концептуальні положення, зокрема щодо систематизації кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності, що вчиняються працівниками Національної поліції як основних корупційних проявів й методологічного підґрунтя для розроблення кримінологічних заходів запобігання; методологічних підходи до наукового обґрунтування взаємозв'язку службових зловживань з іншими видами правопорушень, що вчиняються працівниками Національної поліції, потерпілими та зацікавленими особами, шляхом інтеграції кримінологічного, соціологічного та психодіагностичного аналізу, застосування синергетичного моделювання та багатфакторного кореляційного дослідження для виявлення механізмів співучасті й посилення запобігання корупційним та іншим службовим правопорушенням; розподілу детермінантів кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності серед працівників поліції на військові, політичні, соціально-економічні, організаційно-правові та морально-професійні, що дозволило довести, що збройний конфлікт і запровадження воєнного стану значною мірою поглибили дію всіх без винятку детермінантів, зокрема через втрату кадрового потенціалу внаслідок мобілізації, психологічну втому, невпевненість у майбутньому, істотне зниження рівня соціального забезпечення і додаткове навантаження поліції не притаманними їй військовими й гуманітарними функціями, що створило принципово нові ризики вчинення службових правопорушень; концептуалізації місця та ролі окремих суб'єктів безпеки (ДВБ, ДБР) у реалізації державної антикорупційної політики на засадах стратегії випередження, що передбачає застосування кримінологічного-розвідувальних заходів спрямованих на припинення або недопущення кримінальних протиправних діянь на стадії їх підготовки або вчинення.

Варто наголосити, що у роботі окреслені подальші напрями досліджень, а саме наукове обґрунтування необхідності імплементації зарубіжного досвіду забезпечення законності в діяльності правоохоронних органів, зокрема щодо запобігання корупційним кримінальним правопорушенням у поліції; кримінологічна оцінка та характеристика поліцейського, який вчиняє кримінальні правопорушення у сфері службової

діяльності, з виокремленням соціально-демографічних, статусно-рольових, морально-психологічних характеристик; наукове обґрунтування застосування методу «кримінологічної діагностики» як стратегічного інструменту запобігання кримінальним правопорушенням у сфері службової діяльності працівників Національної поліції, що дозволяє здійснювати ранню діагностику криміногенних ризиків, позбавлятися «сліпих» зон у кадровому відборі й моніторингу поведінки, формувати високі стандарти доброчесності та відкритості правоохоронної діяльності; теоретичне обґрунтування доцільності та правової допустимості ідентифікації «ризикових» категорій працівників із негативними особистісними та професійними характеристиками, запровадження механізму своєчасного усунення чи переведення недоброчесних поліцейських, створення й підтримання кадрового резерву; організації індивідуального консультування та виховної роботи з групою ризику; впровадження комплексного фінансового й індивідуального контролю; цільового застосування поліграфологічних досліджень та інтеграції сучасних психологічних тренінгів й діагностики особистості з метою нейтралізації корупційних ризиків.

Результати дисертаційного дослідження опубліковані у фахових виданнях України, а також представлені у вигляді доповідей на науково-практичних конференціях. Публікації повністю відповідають предмету дослідження і вирішують завдання, що були поставлені в дисертації. Отримані висновки й результати автора з відповідної тематики запропоновані до впровадження в ряді профільних закладів вищої освіти України. Таким чином, дисертаційне дослідження Вовченка Руслана Анатолійовича виконане на достатньому науково-методичному і методологічному рівнях.

Результати і положення дисертації, які виносяться на захист, відповідають всім вимогам щодо здобуття ступеня доктора філософії, є обґрунтованими та логічними, мають високий ступінь наукової новизни та практичне значення.

Наукова обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Обґрунтованість результатів дослідження, положень та висновків дисертаційної роботи Вовченка Руслана Анатолійовича не викликають жодних зауважень. Вони логічно витікають із тексту дисертаційного дослідження та базуються на власних судженнях автора, зібраних матеріалах, їх аналізі та узагальненні. Подані пропозиції щодо удосконалення чинного законодавства України оформлені належним чином, мають важливе теоретичне та практичне значення.

Емпіричну базу дослідження становлять зведені дані вивчення 102 кримінальних проваджень зареєстрованих в Єдиному реєстрі досудових розслідувань (ЄРДР) за фактом кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності учинених працівниками Національної поліції України (ст. 364, 365-2, 366, 366-2, 366-3, 367, 368, 368-4, 368-5, 369, 369-2 КК України) упродовж 2019–2024 рр. (з усіх регіонів країни) та 90 вироків, винесених судами України щодо цих кримінальних правопорушень, а також інших, пов'язаних зі службовою злочинністю в правоохоронних органах України зокрема, передбачених ст. 371-376 КК України; результати опитувань (серед 179 респондентів – 37 прокурорів, 56 детективів та 86 представників громадськості); аналітичні звіти та узагальнення Офісу Генерального прокурора, ДБР, СБУ, ДВБ Національної поліції України, НАЗК, Державної судової адміністрації України та ряду громадських організацій («Центр протидії корупції», «Transparency International», «Стопкор»). Під час збору та узагальнення матеріалів практики і визначення ключових аспектів обраної тематики дослідження використовувався й особистий досвід роботи автора в ДБР.

Рівень виконання поставленого наукового завдання, оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності

Використання методологічного підходу забезпечило обґрунтованість та достовірність результатів наукового пошуку. Методологічну основу дослідження складають *загальнонаукові*: діалектичний та формально-логічний (методи аналізу й синтезу, індукції, дедукції, абстрагування, узагальнення, аналогії) – для комплексного аналізу теоретико-правових засад запобігання кримінальним правопорушенням у сфері службової діяльності, що вчиняються працівниками Національної поліції України, визначення взаємозв'язку між кримінологічними явищами, історичними тенденціями, особливостями нормативного регулювання; системний – дозволив дослідити злочинність у сфері службової діяльності працівників Національної поліції України як складний феномен із взаємопов'язаними рівнями (інституційним, індивідуальним, правовим), що сприяло глибшому розумінню кримінологічної характеристики кримінальних правопорушень; структурно-функціональний – для визначення структурних елементів кримінальних правопорушень, їх класифікації та розробки заходів запобігання; *спеціальні*: історико-правовий – застосовувався для дослідження етапів формування наукових підходів і законодавства щодо запобігання кримінальним правопорушенням у сфері службової діяльності, а також аналізу змін у правозастосовній практиці в ретроспективному аспекті; порівняльно-правовий (компаративістський) – для аналізу міжнародно-правових стандартів і зарубіжного досвіду запобігання кримінальним

правопорушенням поліцейських, а також оцінки можливостей впровадження кращих світових практик в Україні; моделювання – під час розробки моделей запобіжних і профілактичних заходів у діяльності поліції, формулювання пропозицій щодо удосконалення законодавства, а також для створення системи оцінювання ефективності профілактики правопорушень; логіко-юридичний – сприяв структуруванню наукових висновків, розробці нормативно-правових ініціатив, формуванню програм і планів заходів у контексті досліджуваної тематики; контент-аналіз – для опрацювання звітів правоохоронних органів, матеріалів в медіа, наукових публікацій з узагальненням та інтерпретацією результатів дослідження; соціологічні методи (анкетування, інтерв'ювання, спостереження) – для вивчення та аналізу думок респондентів, експертів, практичних працівників правоохоронних органів та громадськості щодо ефективності заходів запобігання кримінальним правопорушенням у сфері службової діяльності; статистичний – для обробки емпіричних даних, аналізу офіційної статистики щодо динаміки та структури кримінальних правопорушень учинених у сфері службової діяльності працівниками поліції.

Методологічні підвалини дослідження забезпечили раціональне поєднання емпіричних та теоретичних методів. Адже перші є ефективними знаряддями отримання й підтвердження лише фактичної інформації (тобто такої, що пов'язана з конкретними ситуаціями, подіями, обставинами тощо). Для обґрунтування ж загальних положень чи висновків застосовано інструментарій теоретико-критичного аналізу, що базується на закономірних принципах побудови аргументаційних процедур. Тим самим окреслено принципівий характер висновків, який неможливо обґрунтувати виключно емпіричними спостереженнями діяльності Національної поліції України чи шляхом статистичних досліджень.

Проведене дослідження дозволило автору отримати нові результати у вигляді наукових висновків щодо запобігання кримінальним правопорушенням у сфері службової діяльності, що вчиняються працівниками Національної поліції з обґрунтуванням на основі проведеного дослідження найбільш ефективних шляхів удосконалення діяльності окремих державних інституцій.

Теоретичне і практичне значення результатів дослідження

Сформульовані і аргументовані у дисертації теоретичні положення, висновки, пропозиції та рекомендації можуть бути використані у:

– *практичній діяльності правоохоронних органів України* – з метою розроблення та вдосконалення відомчих нормативно-правових актів, підготовки посібників, методичних рекомендацій (акт Департаменту внутрішньої безпеки Національної поліції України від 17 липня 2025 р.);

– освітньому процесі – при підготовці лекцій, методичних рекомендацій, тестових завдань і дидактичних матеріалів з кримінології, кримінального права, оперативно-розшукової діяльності, а також під час проведення різних видів занять за відповідними дисциплінами в системі підвищення кваліфікації оперативних працівників, слідчих та детективів (акт Національної академії внутрішніх справ від 25 липня 2025 р. № 140-ОП).

Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому

Дисертаційна робота Р. А. Вовченка складається з анотації, переліку умовних позначень, вступу, трьох розділів, що містять вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел (206 найменувань на 20 сторінках) та чотирьох додатків на 11 сторінках. Повний обсяг дисертації становить 222 сторінки, із них основний текст дисертації – 177 сторінок.

У цілому дисертація являє собою системне, цілісне та комплексне дослідження, в якому відповідно до обраної мети і завдань здійснено теоретичне узагальнення й запропоновано нове вирішення наукового завдання. Усі розділи роботи логічно поєднані й відбивають головну, на думку опонента, національно-правову ідею, а саме запобігання кримінальним правопорушенням.

Тут варто наголосити, що нові умови службової діяльності, що характеризуються зростанням кількості складних, конфліктних ситуацій, необхідністю ухвалення швидких і нетипових рішень, а також розширенням меж службових повноважень поліцейських, сприяють посиленню ризиків вчинення правопорушень, включаючи корупцію. Відповідно, виникла нагальна потреба в системному оновленні наукових підходів і розробленні нових запобіжних стратегій, концепцій, планів та програм, які б враховували специфіку діяльності поліції під час воєнного стану та відповідали міжнародним стандартам. Тому, автором теоретично узагальнено та розв'язано комплексну науково-прикладну задачу щодо формування кримінологічних засад запобігання кримінальним правопорушенням у сфері службової діяльності, що вчиняються працівниками Національної поліції України, з урахуванням умов збройного конфлікту та воєнного стану, розширення повноважень поліцейських й збільшенням корупційних ризиків.

Проведене здобувачем дослідження є завершеним, його вивчення дозволяє зробити висновок про належний рівень отриманих результатів, а сформувані теоретичні положення, пропозиції до законодавства, практичні рекомендації розкривають зміст предмету дослідження.

Рекомендації щодо подальшого використання результатів дисертації в практиці

Отримані Вовченком Русланом Анатолійовичем результати дисертаційного дослідження щодо запобігання кримінальним правопорушенням у сфері службової діяльності, що вчиняються працівниками Національної поліції рекомендуються для використання у діяльності закладів вищої освіти, в науково-дослідних розробках установ й організацій, дослідниками при написанні статей та монографій, плануванні досліджень за даним напрямом.

Зауваження щодо оформлення та змісту дисертації, запитання до здобувача

Загалом позитивно оцінюючи наукову роботу Р. А. Вовченка, необхідно звернути увагу на деякі положення, що могли б слугувати предметом подальших наукових досліджень або дискусії під час публічного захисту:

1. Позитивно оцінюючи спробу дисертанта у підрозділі 1.2 дисертації систематизувати кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності працівників Національної поліції України з розподілом на дві групи – кримінальні правопорушення загальнопрофесійного характеру та суто корупційні злочини, слід констатувати, що такий науковий підхід потребує подальшої аргументації. Зокрема, не конкретизовано, як саме таке наукове бачення може бути реалізоване у запобіжній діяльності, кадровій політиці чи внутрішньому контролі, що створює потенційну розбіжність між теоретичною систематизацією та практичними інструментами її застосування.

2. Автор дисертації обґрунтовано звертає увагу на проблему організованої злочинної діяльності в поліцейському середовищі, що є надзвичайно актуальною для сучасної кримінології та практики забезпечення внутрішньої безпеки. Водночас вважаємо за доцільне більш ґрунтовно розкрити причини та механізми, які зумовлюють тенденцію до зниження ефективності виявлення групових тяжких і особливо тяжких злочинів, учинених працівниками поліції після їх вчинення (виявлення латентних злочинів).

3. На с. 162–165 дисертації дисертантом запропоновано власну концепцію Програми запобігання кримінальним правопорушенням у сфері службової діяльності працівників Національної поліції України, яка позиціонується як системний документ, що об'єднує міждисциплінарні, інституційні та практико-орієнтовані підходи до запобігання кримінальним правопорушенням серед працівників Національної поліції.

Разом із тим, варто зауважити, що у поданому варіанті концепції не деталізовано механізми впровадження запропонованих заходів у практичну діяльність. Доцільним було б також розглянути співвідношення цієї Програми з уже існуючими державними та відомчими стратегіями протидії корупції, а також адаптувати її положення до умов воєнного стану – з огляду на підвищене навантаження на поліцію, правові обмеження та кадрову нестабільність.

4. У дисертації обґрунтовано важливу роль ДБР у системі суб'єктів запобігання кримінальним правопорушенням, що вчиняються працівниками Національної поліції України, проте рівень деталізації проблем взаємодії між ДБР та підрозділами внутрішньої безпеки Національної поліції України, а також критичний аналіз їх функціональної ефективності, потребують подальшого розвитку. У контексті цього, також доцільним видається поглиблення дослідження організаційно-управлінських бар'єрів, які перешкоджають ефективній співпраці ДБР та органів внутрішньої безпеки Національної поліції України, а також оцінка потенціалу існуючих механізмів ризик-орієнтованого контролю й незалежного моніторингу.

5. У дисертації обґрунтовано важливість міжвідомчої взаємодії між органами, уповноваженими на виявлення та розслідування службових злочинів, учинених працівниками поліції (с. 176 дисертації). Водночас, на думку опонента, недостатньо висвітлено питання інституційного механізму оцінки результативності такої взаємодії, зокрема через відсутність системи відкритого аналітичного моніторингу службової злочинності. Автором лише фрагментарно згадано про потребу узагальнення емпіричних даних, проте не деталізовано формати і способи реалізації відповідного аналітичного підходу в практичній площині. У цьому контексті доцільною виглядає ідея запровадження щорічних кримінологічних доповідей, що містили б динаміку, типологічні характеристики, індикатори латентності та узагальнені висновки щодо ефективності превентивних заходів. Окреслені аспекти є важливими для впровадження системного підходу до моніторингу, профілактики та реагування на вказану категорію правопорушень.

Висловлені зауваження носять переважно уточнюючий характер і не впливають на загальну позитивну оцінку виконаного дослідження. Вони переслідують мету запросити автора до наукової дискусії та врахувати зазначені зауваження у подальшій науковій розробці проблематики дослідження.

Відсутність порушень академічної доброчесності

У ході вивчення як дисертаційного дослідження, так і наукових публікацій, фактів порушень академічної доброчесності не виявлено. Дисертаційна робота Вовченка Руслана Анатолійовича є оригінальною, самостійно виконаною науковою працею.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам

1. Дисертаційна робота *Вовченка Руслана Анатолійовича на тему «Запобігання кримінальним правопорушенням у сфері службової діяльності, що вчиняються працівниками Національної поліції України»,* подана на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право», є комплексним, цілісним, завершеним науковим дослідженням, в якому отримано науково обґрунтовані результати, що відрізняються новизною в постановці і вирішенні кримінологічних задач в умовах чинного законодавства з визначенням шляхів розв'язання низки фундаментальних і прикладних завдань забезпечення кримінологічної безпеки в правоохоронних органах України.

2. Дисертація *«Запобігання кримінальним правопорушенням у сфері службової діяльності, що вчиняються працівниками Національної поліції України»* за актуальністю, ступенем наукової новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною значимістю здобутих результатів відповідає спеціальності 081 – Право та вимогам «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 серпня 2016 р. № 261 (із змінами), наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (зі змінами) і «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44), а її автор – **Вовченко Руслан Анатолійович** заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

**Офіційний опонент
Завідувач кафедри
кримінального права та кримінології
Одеського державного університету
внутрішніх справ
доктор юридичних наук, професор**

 Віктор КОНОПЕЛЬСЬКИЙ

ПОГОДЖЕНО:

**Перший проректор Одеського державного
університету внутрішніх справ
доктор юридичних наук, професор**

 Максим КОРНІЄНКО